

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 31.8.2005
KOM(2005) 410 wersja ostateczna

2003/0242 (COD)

**KOMUNIKAT KOMISJI
DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO**

na mocy art. 251 ust. 2 akapit drugi Traktatu WE

dotyczący

wspólnego stanowiska Rady w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji oraz organów Wspólnoty

**KOMUNIKAT KOMISJI
DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO**

na mocy art. 251 ust. 2 akapit drugi Traktatu WE

dotyczący

wspólnego stanowiska Rady w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji oraz organów Wspólnoty

1- INFORMACJE PODSTAWOWE

Data przekazania wniosku do PE i Rady (dokument COM(2003)622 24 października 2003 r. wersja ostateczna 2003/0242(COD)):

Data wydania opinii przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny: 29 kwietnia 2004 r.

Data wydania opinii przez Parlament Europejski w pierwszym czytaniu: 31 marca 2004 r.

Data przyjęcia wspólnego stanowiska: 18 lipca 2005 r.

2- CEL WNIOSKU KOMISJI

Wniosek Komisji ma na celu zastosowanie postanowień Konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Konwencja z Aarhus) do instytucji oraz organów Wspólnoty. W dniu 17 lutego 2005 r. Konwencja z Aarhus została ratyfikowana przez Wspólnotę, która dziewięćdziesiątego dnia po ratyfikacji stała się Stroną konwencji. Konwencja z Aarhus w art. 2 ust. 2 lit. d) zawierającym definicję „władzy publicznej” wyraźnie obejmuje swoim zakresem „organy jakiegokolwiek regionalnej organizacji integracji gospodarczej, o której mowa w artykule 17, która jest Stroną niniejszej konwencji”. Z uwagi na szeroki zakres definicji pojęcia „władzy publicznej”, jaką zawiera konwencja, obejmuje ona nie tylko instytucje Wspólnoty wymienione w art. 7 Traktatu WE, lecz zasadniczo również wszelkie organy ustanowione Traktatem WE lub na jego podstawie i pełniące funkcje publiczne.

Wniosek dotyczy trzech filarów konwencji i w przypadku gdy należy je uwzględnić przy podejmowaniu decyzji na szczeblu wspólnotowym, przewiduje szczegółowe przepisy.

W odniesieniu do dostępu do informacji związanych ze środowiskiem, wniosek opiera się na rozporządzeniu (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1049/2001 w sprawie publicznego

dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji i rozszerza zakres stosowania tego rozporządzenia na wszystkie określone instytucje i organy Wspólnoty oraz przewiduje dodatkowe przepisy związane w szczególności z aktywnym rozpowszechnianiem informacji dotyczących środowiska.

Wniosek przewiduje uczestnictwo społeczeństwa w opracowywaniu planów i programów związanych ze środowiskiem przez instytucje i organy Wspólnoty. Chociaż Konwencja z Aarhus oraz przepisy wykonawcze również przewidują udział społeczeństwa w zatwierdzaniu projektów o dużym znaczeniu dla środowiska, fakt ten nie jest tutaj istotny, ponieważ zatwierdzanie projektów odbywa się na poziomie Państw Członkowskich.

Wniosek przewiduje również procedurę przeglądu dotyczącą działań lub zaniechania działań przez instytucje Wspólnoty w zakresie prawa wspólnotowego dotyczącego środowiska.

3- UWAGI DO WSPÓLNEGO STANOWISKA

3.1 Uwagi ogólne

Podczas posiedzenia plenarnego PE Komisja przyjęła w pełni, w części lub zasadniczo 8 z 40 poprawek zaproponowanych przez Parlament Europejski w pierwszym czytaniu. Wiele spośród poprawek zaproponowanych przez Parlament Europejski w pierwszym czytaniu zostało włączonych do wspólnego stanowiska w dosłownym brzmieniu lub w zgodzie z zamysłem wnioskodawcy.

Komisja przyjęła te spośród poprawek, które mają na celu wyjaśnienie lub bardziej szczegółowe przedstawienie różnych aspektów wniosku, na przykład bardziej wyraźne określenie szczegółów procedury w duchu Konwencji z Aarhus.

W swoim wspólnym stanowisku Rada wyjaśniła i wzmocniła szczegóły proceduralne związane z dostępem do informacji na temat środowiska, w znaczeniu, o jakie chodziło w wielu spośród poprawek PE. Do wspólnego stanowiska włączono, choć nie w dosłownym brzmieniu, szereg elementów wchodzących w skład poprawek PE dotyczących udziału społeczeństwa w opracowywaniu planów i programów związanych ze środowiskiem.

Jeżeli chodzi o dostęp do wymiaru sprawiedliwości, wspólne stanowisko upraszcza również kryteria i procedury związane z prawem do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej w odniesieniu do działań podejmowanych przez instytucje lub organy Wspólnoty. Przede wszystkim, aby mieć prawo do złożenia takiego wniosku, organizacja pozarządowa nie ma już obowiązku prowadzenia działalności na szczeblu wspólnotowym, jednak wszystkie wnioski muszą dotyczyć spraw mających znaczenie na poziomie Wspólnoty, czyli być spójne z definicją „prawa ochrony środowiska” zawartą w art. 2 lit. f).

Komisja uważa, że może poprzeć wspólne stanowisko przyjęte większością kwalifikowaną dnia 18 lipca 2005 r., ponieważ nie zmienia ono podejścia ani celów wniosku.

3.2. Uwagi szczegółowe

3.2.1 Poprawki Parlamentu przyjęte przez Komisję i włączone w całości, w części lub zasadniczo do wspólnego stanowiska

Poprawka 6 pojawia się w art. 1 ust. 1 lit. a) wspólnego stanowiska w nieznacznie

zmodyfikowanej formie, w celu wyjaśnienia, że również informacje „otrzymane lub udzielone” przez instytucje Wspólnoty i znajdujące się w ich posiadaniu powinny podlegać przepisom dotyczącym dostępu do informacji.

Poprawkę 17 włącza się do wspólnego stanowiska w nieznacznie zmodyfikowanej formie jako nowy ust. 2 w art. 1, wprowadzający ideę zaczerpniętą z art. 3 ust. 2 Konwencji z Aarhus, zgodnie z którą urzędy i władze udzielają społeczeństwu wsparcia w odniesieniu do dostępu do informacji, udziału w procesie podejmowania decyzji i dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska.

Część poprawki 25, przyjętą przez Komisję, włączono do wspólnego stanowiska w art. 10 ust. 1, który wyjaśnia, że termin złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zaczyna biec „od daty przyjęcia aktu administracyjnego, powiadomienia o nim lub jego opublikowania, w zależności od tego, która z tych dat będzie późniejsza”.

3.2.2 Poprawki Parlamentu odrzucone przez Komisję, ale włączone w całości, w części lub zasadniczo do wspólnego stanowiska

Poprawka 18, w części nieprzyjętej przez Komisję, została włączona zasadniczo i w części do wspólnego stanowiska, wprowadzając w nowym art. 6 przepisy dotyczące „zastosowania wyjątków dotyczących wniosków o udzielenie informacji dotyczących środowiska”. Stosując podejście podstawowe polegające na rozszerzeniu zakresu stosowania rozporządzenia nr 1049/2001 na dostęp do dokumentów wszystkich instytucji i organów Wspólnoty, Rada stwierdziła, że, w celu zapewnienia pełnej zgodności z Konwencją z Aarhus, niektóre z przepisów tego rozporządzenia dotyczące wyjątków powinny zostać dostosowane pod względem wniosków o informacje dotyczące środowiska. Zostały one włączone do nowego art. 6.

Poprawki 21, 46 oraz 22 dotyczące przepisów w sprawie udziału społeczeństwa zostały przez Komisję odrzucone, ponieważ bez potrzeby poruszają szczegółowe aspekty procedury administracyjnej. Zostały one jednak, po uprzednim przeformułowaniu, włączone, zasadniczo i częściowo, do wspólnego stanowiska jako art. 9 (art. 8 wniosku Komisji).

Poprawki 33, 35 oraz 58 dotyczące kryteriów uznawania podmiotów uprawnionych zostały przez Komisję odrzucone. Niektóre części wymienionych poprawek zostały podjęte w art. 11 wspólnego stanowiska dotyczącym „kryteriów uprawnienia na poziomie Wspólnoty”. Przede wszystkim organizacje pozarządowe nie mają już obowiązku prowadzenia działalności na poziomie Wspólnoty jako takiej, aby można je było uznać za uprawnione; jednak wszelkie złożone przez nie wnioski o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej muszą dotyczyć spraw mających znaczenie na poziomie Wspólnoty, czyli być zgodne z definicją „prawa ochrony środowiska”. Ponadto, w odróżnieniu od wniosku Komisji, wspólne stanowisko nie wymaga już, aby roczne sprawozdania finansowe organizacji pozarządowej były zatwierdzone przez biegłego rewidenta księgowego.

3.2.3 Poprawki Parlamentu odrzucone przez Komisję i Radę i niewłączone do wspólnego stanowiska

Poprawkę 1 obejmuje już sformułowanie w motywie 7.

Poprawki 40 i 41 nie zostały przyjęte przez Komisję i nie są włączone do wspólnego stanowiska, ponieważ niosłyby one ze sobą rozszerzenie zakresu rozporządzenia oraz organizacji uprawnionych do procedury odwoławczej poza „ochronę środowiska” na

„promowanie zrównoważonego rozwoju”. Wniosek Komisji odzwierciedla fakt, że Konwencja z Aarhus nadaje uprzywilejowany status organizacjom pozarządowym zajmującym się promocją ochrony środowiska. Komisja odrzuciła również poprawki 8 oraz 44, które rozszerzają definicję pojęcia „podmiot uprawniony” na organizacje mające na celu „promowanie zrównoważonego rozwoju”. Ponadto poprawki te przewidywały także włączanie *ad hoc* organizacji na poziomie lokalnym, co nie jest zgodne z podejściem wyrażonym przez wniosek Komisji i zorientowanym na sprawy o wymiarze wspólnotowym. Jeżeli chodzi o wspólne stanowisko, to obydwie te poprawki nie mają już znaczenia, ponieważ pojęcie „uprawnionych podmiotów” zostało z tekstu usunięte (jednak w odniesieniu do „wymiaru wspólnotowego” zobacz: 3.2.2. powyżej).

Poprawka 56 dotycząca motywu 15 nie została przyjęta przez Komisję, ponieważ odnosi się do przepisów dyrektywy 2003/4 w sprawie wyjątków w zakresie dostępu do informacji dotyczących środowiska. Poprawka nie została włączona do wspólnego stanowiska, które wnosi jednak do wniosku Komisji szereg elementów dotyczących dostępu do informacji o środowisku (zobacz: 3.2.5.).

Poprawka 3 dotycząca motywu 18 została odrzucona przez Komisję i nie została włączona do wspólnego stanowiska, ponieważ odnośne przepisy operacyjne dotyczące udziału społeczeństwa nie zawierają odniesienia do „wykorzystania takich narzędzi, jak konkretne strony internetowe”.

Poprawka 4 dotycząca nowego motywu 20 a) mającego na celu wykluczenie organizacji, „których podstawowym celem nie jest promowanie ochrony środowiska” została przez Komisję odrzucona i nie została ujęta we wspólnym stanowisku.

Poprawka 5 (nowy motyw 20b) mówiąca o tym, że instytucje Wspólnoty powinny „usprawnić procedury”, nie wiąże się z konkretnymi przepisami operacyjnymi i nie została włączona.

Komisja odrzuciła poprawkę 9, której celem było włączenie informacji na temat stanu postępowania w sprawie naruszenia do definicji „informacji o środowisku”. Nie została ona włączona do wspólnego stanowiska, w którym figuruje definicja pochodząca z dyrektywy nr 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

Poprawka 16 została odrzucona przez Komisję, ponieważ zawiera szereg wymagań odnoszących się do aktywnego rozpowszechniania informacji dotyczących środowiska, których zakres jest szerszy niż zakres wymogów zawartych w Konwencji z Aarhus. Poprawka ta nie została również włączona do wspólnego stanowiska, ponieważ w przeciwnym wypadku mogłoby to spowodować niepotrzebne obciążenia administracyjne.

Poprawka 19 została odrzucona przez Komisję, ponieważ zasadniczo jest ona już ujęta we wniosku. Nie została ona również włączona do wspólnego stanowiska.

Poprawki 7 oraz 10 dotyczące zakresu przepisów w sprawie udziału publicznego – rozszerzenie na „obszary działalności związane ze środowiskiem” oraz włączenie planów i programów „podlegających finansowaniu przez instytucje lub organy Wspólnoty” – zostały odrzucone przez Komisję, ponieważ wykraczają one poza prawnie wiążące wymogi Konwencji z Aarhus i nie są zgodne z podejściem prezentowanym przez Państwa Członkowskie. Nie zostały one również włączone do wspólnego stanowiska.

Poprawka 23 dotycząca szczegółów postępowania z wynikami udziału społeczeństwa została przez Komisję odrzucona (podobnie jak powiązane z nią poprawki 21, 46 i 22, zobacz: 3.2.2)

jako zawierająca zbyt wiele szczegółów administracyjnych. Wspólne stanowisko nie uwzględnia również tej poprawki, pomimo faktu, że wprowadza ono wiele zmian do przepisów dotyczących udziału społeczeństwa.

Poprawka 45 mająca na celu wprowadzenie zmiany do definicji „prawa ochrony przyrody”, tak aby w jej zakres wchodziło również prawodawstwo Wspólnoty, którego *pierwszorzędnym lub drugorzędnym celem* jest ochrona środowiska została odrzucona przez Komisję jako możliwe źródło wątpliwości interpretacyjnych. Nie została ona również włączona do wspólnego stanowiska, mimo iż zasadniczo zmieniło ono definicję zawartą we wniosku Komisji.

Poprawki 30, 42, 47, 48, 49, 50, 52 i 53 dotyczące wniosków o wszczęcie procedury złożonych przez poszczególnych przedstawicieli społeczeństwa zostały również odrzucone przez Komisję i nie zostały włączone do wspólnego stanowiska. Konwencja z Aarhus przewiduje, że Strony mogą ustanowić kryteria związane z dostępem do wymiaru sprawiedliwości. Możliwość taka została wykorzystana we wniosku Komisji w odniesieniu do kryteriów dla organizacji pozarządowych („podmioty uprawnione”). Wspólne stanowisko, mimo iż uprościło kryteria uprawnienia do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej, stosuje się ściśle do postanowień art. 230 ust. 4 i 232 ust. 3 Traktatu WE, podobnie jak wniosek Komisji.

Poprawka 51 polegająca na dodaniu nowego art. 10b dotyczącego skarg adresowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich została odrzucona przez Komisję, aby nie ingerować w art. 195 Traktatu WE, określającym dostęp do procedury odwołania do rzecznika. Poprawka ta nie została również włączona do wspólnego stanowiska.

Poprawka 37 została odrzucona przez Komisję i nie została włączona do wspólnego stanowiska z uwagi na fakt, że nie wszystkie instytucje i organy Wspólnoty będą musiały dostosować swój regulamin, a w przypadku gdyby zaistniała taka potrzeba, będą musiały dysponować na to odpowiednim czasem.

3.2.4 Poprawki Parlamentu przyjęte przez Komisję w całości, w części lub zasadniczo, ale niewłączone do wspólnego stanowiska

Poprawka 39 dotycząca motywu 1 została przyjęta przez Komisję zasadniczo, ponieważ ma charakter deklaracyjny, ale nie została ujęta we wspólnym stanowisku.

Przyjęta przez Komisję część poprawki 43, czyli dodanie „zgodnie z prawem krajowym” w definicji „społeczeństwa” nie została ujęta we wspólnym stanowisku.

Przyjęta przez Komisję część poprawki 18 mówiąca, że w przypadku gdy instytucje lub organy Wspólnoty nie są w posiadaniu informacji, wnioskodawcę informuje się „tak szybko, jak to możliwe lub najpóźniej w terminie piętnastu dni roboczych” nie została uwzględniona we wspólnym stanowisku (teraz art. 7).

Poprawka 36 dotycząca możliwości odwołania się przez „uprawniony podmiot” (NGO) od decyzji Komisji w sprawie unieważnienia uznania tego podmiotu straciła znaczenie, ponieważ odnośny artykuł dotyczący procedury uznawania nie został uwzględniony we wspólnym stanowisku.

Poprawka 38 dotycząca stosowania rozporządzenia w terminie sześciu miesięcy od chwili

jego wejścia w życie nie została uwzględniona we wspólnym stanowisku, gdzie ta data nie została jednak określona.

4- WNIOSEK

Zmiany wprowadzone przez Radę przyczyniają się do wyjaśnienia wniosku w świetle przepisów Konwencji z Aarhus, w szczególności w odniesieniu do dostępu do informacji dotyczących środowiska. Mają one również bardziej szczegółowy charakter, jeżeli chodzi o udział społeczeństwa, równocześnie pozostawiając właściwym instytucjom i organom swobodę niezbędną dla ustanowienia uregulowań proceduralnych i szczegółów w drodze przepisów praktycznych i/lub innych. Chociaż kryteria i procedury dotyczące uprawnienia organizacji pozarządowych do przedkładania wniosków o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zostały uproszczone, Komisja z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zachowane zostały najważniejsze elementy pozwalające zapewnić, że podstawowym celem takich organizacji musi być promowanie ochrony środowiska w kontekście wspólnotowej polityki ochrony środowiska. Komisja popiera zatem wspólne stanowisko przyjęte większością kwalifikowaną dnia 18 lipca 2005 r.